

PŘIJATÉ TEXTY

P8_TA(2018)0305

Burundi

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 5. července 2018 o Burundi (2018/2785(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Burundi, zejména na usnesení ze dne 9. července 2015¹, 17. prosince 2015², 19. ledna 2017³ a 6. července 2017⁴,
- s ohledem na revidovanou Dohodu z Cotonou, a zejména na článek 96 této dohody,
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,
- s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech z roku 1966,
- s ohledem na Africkou chartu lidských práv a práv národů,
- s ohledem na Africkou chartu pro demokracii, volby a veřejnou správu,
- s ohledem na rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 2248 (2015) ze dne 12. listopadu 2015 a 2303 (2016) ze dne 29. července 2016 o situaci v Burundi,
- s ohledem na ústní informace, které podala vyšetřovací komise OSN pro Burundi Radě OSN pro lidská práva dne 27. června 2018,
- s ohledem na první zprávu generálního tajemníka OSN o situaci v Burundi, zveřejněnou dne 23. února 2017, a na prohlášení předsedy Rady bezpečnosti OSN o politické situaci a pokračujícím násilí v Burundi, ve kterých byly vláda a všechny strany rozhodně a naléhavě vyzvány, aby okamžitě tyto násilnosti ukončily a odmítly je,
- s ohledem na tiskové prohlášení Rady bezpečnosti OSN ze dne 13. března 2017 týkající se situace v Burundi a na prohlášení předsedy Rady bezpečnosti OSN ze dne 5. dubna 2018 odsuzující veškeré násilí a porušování lidských práv v Burundi,

¹ Úř. věst. C 265, 11.8.2017, s. 137.

² Úř. věst. C 399, 24.11.2017, s. 190.

³ Přijaté texty, P8_TA(2017)0004.

⁴ Přijaté texty, P8_TA(2017)0310.

- s ohledem na zprávu nezávislé vyšetřovací komise OSN pro Burundi (UNIIB) zveřejněnou dne 20. září 2016,
- s ohledem na rezoluci Rady OSN pro lidská práva ze dne 30. září 2016 o situaci v oblasti lidských práv v Burundi,
- s ohledem na dohodu o míru a usmíření v Burundi uzavřenou dne 28. srpna 2000 v Aruše,
- s ohledem na prohlášení o Burundi vydané na summitu Africké unie dne 13. června 2015,
- s ohledem na rozhodnutí o činnosti Mírové a bezpečnostní rady a o stavu míru a bezpečnosti v Africe (Assembly/AU/Dec.598(XXVI)) přijaté na 26. řádném zasedání shromáždění představitelů států a vlád Africké unie, které se konalo ve dnech 30. a 31. ledna 2016 v etiopské Addis Abebě,
- s ohledem na rozhodnutí a prohlášení shromáždění Africké unie (Assembly/AU/Dec.605-620 (XXVII)) přijatá na 27. řádném zasedání shromáždění představitelů států a vlád Africké unie, které se konalo ve dnech 17. a 18. července 2016 ve rwandském Kigali,
- s ohledem na usnesení Africké komise pro lidská práva a práva národů ze dne 4. listopadu 2016 o situaci v oblasti lidských práv v Burundské republice,
- s ohledem na prohlášení o Burundi vydané na summitu Východoafrického společenství dne 31. května 2015,
- s ohledem na rozhodnutí Rady (EU) 2016/394 ze dne 14. března 2016 o uzavření procesu konzultací s Burundskou republikou podle článku 96 Dohody o partnerství mezi členy skupiny afrických, karibských a tichomořských států (AKT) na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé¹,
- s ohledem na nařízení Rady (EU) 2015/1755 ze dne 1. října 2015² a na rozhodnutí Rady (SZBP) 2015/1763 ze dne 1. října 2015³ a (SZBP) 2016/1745 ze dne 29. září 2016⁴ o omezujících opatřeních s ohledem na situaci v Burundi,
- s ohledem na závěry Rady ze dne 16. března, 18. května, 22. června a 16. listopadu 2015 a 15. února 2016 o Burundi,
- s ohledem na prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federiky Mogheriniové ze dne 28. května 2015, 19. prosince 2015, 21. října 2016 a 27. října 2017,
- s ohledem na prohlášení mluvčí vysoké představitelky, místopředsedkyně Komise ze dne 8. června 2018 k situaci v Burundi,

¹ Úř. věst. L 73, 18.3.2016, s. 90.

² Úř. věst. L 257, 2.10.2015, s. 1.

³ Úř. věst. L 257, 2.10.2015, s. 37.

⁴ Úř. věst. L 264, 30.9.2016, s. 29.

- s ohledem na prohlášení vysoké představitelky, místopředsedkyně Komise ze dne 8. května 2018 jménem EU k situaci v Burundi před ústavním referendem,
 - s ohledem na prohlášení mluvčí vysoké představitelky, místopředsedkyně Komise ze dne 6. ledna 2017 k zákazu Burundské ligy pro lidská práva (Iteka) v Burundi,
 - s ohledem na čl. 135 odst. 5 a čl. 123 odst. 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Burundi se potýká s politickou, lidskoprávní a humanitární krizí od dubna 2015, kdy prezident Nkurunziza oznámil, že bude kandidovat na sporné třetí funkční období, a po tomto prohlášení následovaly měsíce krvavých nepokojů, při nichž bylo podle Mezinárodního trestního soudu (ICC) zabito 593 lidí a podle UNHCR uprchlo od té doby ze země 413 000 lidí a 169 000 lidí bylo vnitřně vysídleno; vzhledem k tomu, že podle Úřadu OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí (OCHA) potřebuje humanitární pomoc 3,6 milionu lidí;
- B. vzhledem k tomu, že ústavní změny, o kterých se má v referendu hlasovat, zahrnují rozšíření pravomocí prezidenta, zmenšení pravomocí viceprezidenta, jmenování předsedy vlády prezidentem, zavedení postupu schvalování prostou většinou při přijímání nebo změnách právních předpisů v parlamentu, možnost přezkoumat kvóty uplatňované na základy dohody z Aruši a zákaz účasti ve vládě pro politické strany s volebním ziskem pod 5 % hlasů – všechny tyto změny ohrožují dohodu z Aruši;
- C. vzhledem k tomu, že násilnosti namířené proti politickým oponentům v celé zemi a jejich zavražďování eskalovaly před ústavním referendem, které se konalo 17. května 2018, a došlo k násilným zmizením a k zavražďování těch, kteří se stavěli proti výše uvedené revizi ústavy; vzhledem k tomu, že ústavní referendum také umožňuje zrušit vyjednaná ustanovení dohody z Aruši, což může snížit inkluzivnost a může mít další vážné důsledky pro politickou stabilitu v Burundi; vzhledem k tomu, že i přes změny v ústavě prohlásil prezident Nkurunziza, že ve volbách v roce 2020 kandidovat nebude;
- D. vzhledem k tomu, že podle organizace Amnesty International byly po dobu oficiální kampaně časté zprávy o případech zatčení, napadení a zbití a zavražďování těch, kdo vyzývali k odmítnutí navrhovaných změn; vzhledem k tomu, že referendum se konalo v ovzduší pokračující represe, která přiměla katolické biskupy v Burundi k prohlášení, že mnoho občanů žije ve strachu, a to do té míry, že se lidé bojí říci, co si myslí, v obavě z postihů;
- E. vzhledem k tomu, že jak upozornila vyšetřovací komise OSN, politické násilí, svévolná zatčení, mimosoudní popravy, napadení, nenávistné projevy a různé další útoky i nadále děsí obyvatelstvo; vzhledem k tomu, že Imbonerakure, mládežnická organizace vládnoucí politické strany, se i nadále dopouští porušování lidských práv a praktikuje různé formy zavražďování: v některých provinciích stavějí zátarasy a zřizují kontrolní stanoviště, vynucují si peníze, obtěžují kolemjdoucí a zatýkají osoby, u kterých mají podezření na vazby s opozicí; mnoho těchto lidí bylo zadrženo, znásilněno, zbito a týráno, někteří následkům takového zacházení podlehli;
- F. vzhledem k tomu, že během konání referenda v roce 2018 hlásily organizace pro dodržování práv případy zmenšování prostoru pro občanskou aktivitu a zhoršování podmínek pro sdělovací prostředky, a to jako na celostátní, tak na místní úrovni; vzhledem k tomu, že místní nevládní organizace a obránci lidských práv byli stále více

terčem hrozeb a útoků vlády od roku 2015 a současně se postupně zhoršovala svoboda tisku a podmínky, za kterých novináři pracují; vzhledem k tomu, že soukromé sdělovací prostředky a novináři již v boji proti vládě zaplatili vysokou cenu, byli mj. terčem zatýkání, hromadných poprav a násilných zmizení, jindy zase dostali od vlády nálepku zločince nebo dokonce teroristy;

- G. vzhledem k tomu, že organizace Reportéři bez hranic zařadila Burundi v žebříčku světového indexu svobody tisku za rok 2018 na 159. místo ze 180 zemí;
- H. vzhledem k tomu, že mnozí lidskoprávní aktivisté byli odsouzeni k dlouhým trestům odnětí svobody, nejznámějším příkladem je Germain Rukuki, který pracuje pro Sdružení katolických právníků Burundi a byl odsouzen na 32 let, nebo zůstávají ve vazbě a čekají na soud, jako například Nestor Nibitanga; vzhledem k tomu, že byly schváleny omezující zákony s cílem mít pod kontrolou místní a mezinárodní nevládní organizace; vzhledem k tomu, že některé organizace byly přinuceny pozastavit své činnosti a jiné ukončily činnost natrvalo, například liga ITEKA, FOCODE a ACAT; vzhledem k tomu, že mnoho vůdců a obránců lidských práv nuceně odešlo do exilu a ti, kteří ještě zůstávají, jsou pod neustálým tlakem a hrozí jim zatčení; vzhledem k tomu, že Emmanuel Nshimirimana, Aimé Constant Gatore a Marius Nizigama byli odsouzeni k trestům odnětí svobody od 10 do 32 let a Nestoru Nibitangovi hrozí až 20 let; vzhledem k tomu, že novinář Jean Bigirimana je nyní již téměř dva roky nezvěstný a je jednou z mnoha obětí násilných zmizení během této krize;
- I. vzhledem k tomu, že v říjnu 2017 dali soudci ICC svolení žalobci ICC k zahájení vyšetřování trestných činů v jurisdikci tohoto soudu, které byly údajně spáchány v Burundi nebo státními příslušníky Burundi mimo území země v období mezi 26. dubnem 2015 a 26. říjnem 2017; vzhledem k tomu, že s účinností od 27. října 2017 se Burundi stalo prvním státem, který opustil ICC, a to poté, co soud v dubnu 2016 rozhodl o zahájení předběžného vyšetřování násilností a porušování lidských práv a možných zločinů proti lidskosti v Burundi, zatímco režim i nadále v zemi beztrestně zabíjí;
- J. vzhledem k tomu, že přítomnost burundských jednotek v mírových misích umožňuje režimu prezidenta Nkurunzizy skrývat pravou povahu vnitřních problémů a vykreslovat Burundi jako stabilizační faktor v dalších zemích, které se nacházejí v krizi, a to v době, kdy se tato země sama zmitá v krizi, jež nemá obdoby a vyznačuje se hrubým porušováním lidských práv; vzhledem k tomu, že Burundi díky tomuto úsilí získává ohromné peněžní částky, které nejsou přerozdělovány ve prospěch obyvatelstva; vzhledem k tomu, že není možné uspořádat poklidné, svobodné, demokratické a nikým neovlivněné volby, aniž by byla rozpuštěna milice Imbonerakure;
- K. vzhledem k tomu, že Burundi je stát, ve kterém dochází k neustálému zhoršování socioekonomické situace a který se v celosvětovém srovnání HDP na obyvatele nachází na předposledním místě; vzhledem k tomu, že okolo 3,6 milionů Burundčanů (30 % obyvatelstva) je závislých na pomoci a 1,7 milionů obyvatel země trpí nedostatkem potravin; vzhledem k tomu, že tento stav bídí zhoršuje zavedení „dobrovolného příspěvku“ na volby v roce 2020, který je často násilně vybírán milicí Imbonerakure a představuje okolo 10 % měsíční mzdy úředníka veřejné správy, někdy i více;
- L. vzhledem k tomu, že na 30. summitu Africké unie a na 19. summitu Východoafrického společenství vyjádřily Africká unie a Východoafrické společenství své odhodlání

pokojně řešit politickou situaci v Burundi pomocí inkluzivního dialogu na základě dohody z Aruši, která byla uzavřena dne 28. srpna 2000;

- M. vzhledem k tomu, že v souvislosti se situací v zemi několik partnerů v rámci dvoustranných a mnohostranných vztahů přerušilo svou finanční a technickou pomoc poskytovanou vládě Burundi; vzhledem k tomu, že EU pozastavila přímou finanční podporu pro burundské orgány veřejné správy, včetně rozpočtové podpory, ale že v plném rozsahu zachovává podporu pro obyvatelstvo a humanitární pomoc.
- N. vzhledem k tomu, že EU a USA uvalily na Burundi cílené a na jednotlivce zaměřené sankce; vzhledem k tomu, že dne 23. října 2017 Rada znovu zavedla restriktivní opatření EU proti Burundi a prodloužila jejich platnost do 31. října 2018; vzhledem k tomu, že tato opatření obsahují zákaz cestování a zmrazení majetku konkrétních osob, o jejichž činnosti se má za to, že podryvá demokracii nebo zamezuje dosažení politického řešení krize v Burundi;
- O. vzhledem k tomu, že Rada OSN pro lidská práva přijala na své 38. schůzi dne 28. června 2018 výsledky všeobecného pravidelného přezkumu Burundi; vzhledem k tomu, že Burundi přijalo 125 z 242 doporučení obsažených v uvedeném přezkumu a že zejména odmítlo ta, která vyzývají k přijetí praktických opatření ke zlepšení situace v oblasti lidských práv v zemi;
- P. vzhledem k tomu, že ústavní soud potvrdil výsledky referenda ze dne 17. května 2018 a odmítl petici podanou opozicí, podle níž došlo k zastrašování a zneužití práva;
1. je hluboce znepokojen široce rozšířenou beztrestností a porušováním lidských práv, včetně mimosoudních poprav, mučení, případů násilného zmizení a svévolného zadržování; připomíná Burundi, že coby člen Rady OSN pro lidská práva je zavázáno k tomu, aby v plné míře obnovilo spolupráci s vyšetřovací komisí OSN pro Burundi a skupinou tří odborníků vyslaných OSN a aby umožnilo zvláštnímu zpravodaji OSN pro situaci obhájců lidských práv vstup do země;
 2. vyzývá vládu Burundi, aby plně respektovala dohodu z Aruši jako hlavní nástroj pro dosažení míru a stability v zemi; vyzývá vládu Burundi, aby ctěla mezinárodní závazky týkající se lidských a občanských práv a aby také prosazovala a chránila svobody projevu a sdružování zakotvené v Mezinárodním paktu o občanských a politických právech, jehož je Burundi smluvní stranou;
 3. opětovně odsuzuje zastrašování, útisk, násilí a obtěžování namířené proti novinářům, stoupcům opozice a obhájcům lidských práv; vyzývá burundské orgány, aby ctily zásady právního státu a základní lidská práva, jako je svoboda projevu a svoboda sdělovacích prostředků, a aby neprodleně a bezpodmínečně propustily Germaina Rukukiho, Nestora Nibitangu, Emmanuela Nshimirimanu, Aimého Constanta Gatoreho a Maria Nizigamu – pět obhájců lidských práv, kteří byli zadrženi pouze kvůli svému úsilí na podporu lidských práv, avšak byli orgány obviněni z podkopávání vnitřní bezpečnosti státu; požaduje, aby burundské orgány zahájily vyšetřování v souvislosti se situací novináře Jeana Bigirimany;
 4. odsuzuje rozhodnutí Burundi opustit ICC; podporuje pokračování předběžného vyšetřování dalekosáhlých zločinů a represivního jednání v Burundi, které vede ICC; vyzývá EU, aby i nadále trvala na vyvození odpovědnosti za zločiny spáchané v

Burundi; očekává, že Burundi obnoví spolupráci s ICC a bude v ní pokračovat vzhledem ke skutečnosti, že boj proti beztrestnosti, stíhání veškerého porušování lidských práv a vyvození odpovědnosti zůstávají nezbytnými kroky vedoucími k zažehnutí krize a k trvale pokojnému řešení;

5. vítá ústní informace vyšetřovací komise OSN pro Burundi a vyjadřuje uznání jejímu zásadnímu úsilí o zdokumentování krize v oblasti lidských práv, která v zemi přetrvává;
6. zdůrazňuje své znepokojení ohledně humanitární situace, kterou charakterizuje 169 000 vnitřně vysídlených osob, 1,67 milionu osob závislých na humanitární pomoci a více než 410 000 Burundců hledajících útočiště v sousedních zemích; vyjadřuje uznání úsilí hostitelských zemí a vyzývá vlády zemí v regionu k zajištění toho, aby bylo navrácení uprchlíků dobrovolné, založené na informovaných rozhodnutích a bylo prováděno v bezpečí a důstojně;
7. nicméně lituje pomalého pokroku vnitroburundského dialogu vedeného Východoafrickým společenstvím a nedostatečného zapojení vlády Burundi v tomto ohledu a vyzývá rovněž všechny strany, zejména burundské orgány, aby se zavázaly k urychlenému obnovení tohoto dialogu, jenž by měl být organizován ve skutečně inkluzivním rámci a bez předběžných podmínek;
8. žádá obnovený a koordinovaný přístup AU, EU, Hospodářské komise OSN pro Afriku a OSN jako takové; vyjadřuje politování nad skutečností, že vláda Burundi nebere v potaz zprávy generálního tajemníka OSN, usnesení Rady OSN pro lidská práva se sídlem v Ženevě, rozhodnutí AU z ledna 2018 ani snahy o zprostředkování ze strany Východoafrického společenství; vybízí partnery v rámci dvoustranných a mnohostranných vztahů a vládu Burundi, aby i nadále vedly dialog v zájmu toho, aby vláda Burundi vytvořila podmínky příznivé pro obnovení pomoci; vyzývá všechny zúčastněné strany v Burundi k aktivní účasti na tomto procesu, potvrzuje svou podporu zprostředkovatelskému procesu, za nímž stojí AU a zvláštní zástupce generálního tajemníka OSN;
9. vyjadřuje uznání pomoci poskytované partnery v rámci dvoustranných a mnohostranných vztahů při zmírňování humanitární situace a vyzývá mezinárodní společenství, aby pokračovalo v poskytování pomoci s cílem reagovat na humanitární potřeby v zemi; vybízí Komisi k tomu, aby v roce 2018 obyvatelstvu poskytla dodatečnou přímou podporu; zdůrazňuje, že návrat k tradičnímu způsobu spolupráce si vyžaduje obnovení právního státu a demokracie, včetně boje proti beztrestnosti a ochrany občanů Burundi;
10. je znepokojen tím, že pokračující politická krize by se mohla přeměnit v etnický konflikt skrze využívání propagandy, prohlášení podněcující k nenávisti nebo výzvy k násilí za současného přirovnávání oponentů, členů občanské společnosti, novinářů a Tutsů k „nepřátelům režimu“, které je třeba eliminovat; naléhavě vyzývá všechny strany v Burundi, aby se zdržely jakéhokoli jednání či vyjádření, jež by mohlo dále vystupňovat násilí, prohloubit krizi nebo dlouhodobě oslabit regionální stabilitu;
11. je i nadále hluboce znepokojen tím, že nová ústava, schválená referendem dne 17. května 2018, by mohla rozložit pečlivě vyjednaná ustanovení obsažená v dohodě z Aruši, která pomohla ukončit občanskou válku v Burundi;

12. potvrzuje svou podporu rozhodnutí EU, přijatému na základě konzultací s burundskými orgány podle článku 96 dohody z Cotonou, pozastavit přímou finanční pomoc vládě Burundi a vítá, že EU přijala opatření k omezení cestování a zmrazení majetku osob, které usilují o narušení snah o dosažení míru, či porušují lidská práva;
13. požaduje, aby bylo ukončeno další financování burundských jednotek a různých ozbrojených skupin z Burundi, které jsou zapojeny do mírových misí OSN a AU; bere na vědomí oznámení prezidenta Nkurunzizy, že se v roce 2020 nebude ucházet o nový mandát; vyzývá mezinárodní společenství, aby pečlivě sledovalo situaci v Burundi bez ohledu na prohlášení prezidenta Nkurunzizy týkající se voleb v roce 2020;
14. připomíná důrazné prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky ze dne 8. května 2018 k zahájení závěrečné přípravné fáze referenda o ústavě ze dne 17. května 2018; lituje, že v Burundi u různých společenských a politických skupin schází konsenzuální přístup, nedostává se oficiálních veřejných informací o klíčových prvcích návrhu ústavy a že se přísně kontrolují novináři a sdělovací prostředky;
15. připomíná vládě Burundi, že podmínky pro uspořádání inkluzivních, věrohodných a transparentních voleb v roce 2020 automaticky předpokládají svobodu projevu, přístup k informacím a existenci svobodného místa, na němž se budou moci obhájci lidských práv vyjádřit, aniž by se museli obávat zastrašování a represálií;
16. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení vládě a parlamentu Burundi, Radě ministrů AKT-EU, Komisi, Radě, místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, vládám a parlamentům členských států EU, členským státům a orgánům Africké unie a generálnímu tajemníkovi OSN.